ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1949

Vyhlásené: 29.12.1949 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

269.

Zákon

zo dňa 19. decembra 1949,

ktorým sa mení a doplňuje zákon o národnom poistení.

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Čl. I.

Zákon zo dňa 15. apríla 1948, č. 99 Sb., o národnom poistení, sa mení a doplňuje takto:

1. K § 3 sa pripojuje nový odsek 5 tohto znenia:

„(5) Minister práce a sociálnej starostlivosti môže nariadením všeobecne ustanoviť, že sa na účely národného poistenia určité činnosti posudzujú ako zamestnanie v pracovnom pomere, a upraviť zároveň odchylne rozsah a podmienky poistenia a spôsob jeho vykonávania; pre jednotlivé skupiny osôb môže tieto opatrenia robiť Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti po dohode s príslušnými ústrednými úradmi správnym opatrením.“

2. K § 6 sa pripojuje nový odsek 3 tohto znenia:

„(3) Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti môže upraviť poistenie členov vzorných jednotných roľníckych družstiev a vzorných ľudových výrobných družstiev, najmä pokiaľ ide o začiatok účinnosti nemocenského poistenia, odchylne od predpisov inak platných.“

3. Ustanovenie § 36, ods. 1 znie:

„(1) Zamestnancovi poistenému podľa § 2, ods. 1, písm. a), ktorý je pre nemoc neschopný práce, náleží nemocenské odo dňa, keď už nemá nárok na mzdu (služné, plat, služobné pôžitky), najneskoršie od štyridsiatehotretieho dňa pracovnej neschopnosti. Nemocenské sa poskytuje za čas pracovnej neschopnosti, najdlhšie však 365 dní odo dňa jej vzniku (podporovací čas).“

4. Ustanovenia § 37, ods. 1 a 2 znejú:

„(1) Osobe samostatne zárobkovo činnej (§ 4), ktorá je pre nemoc neschopná práce, náleží nemocenské od štyridsiatehotretieho dňa neschopnosti za čas jej trvania. V prvých 42 dňoch pracovnej neschopnosti náleží tejto osobe nemocenské len, pokiaľ je prevádzka jej podniku zastavená. Podporovací čas trvá najdlhšie 365 dní, počítajúc odo dňa vzniku pracovnej neschopnosti.

(2) Spolupracujúcemu členovi rodiny (§ 5), ktorý je pre nemoc neschopný práce, náleží nemocenské od štyridsiatehotretieho dňa neschopnosti za čas jej trvania, najdlhšie 365 dní odo dňa vzniku tejto neschopnosti (podporovací čas).“

5. K § 40, ktorého doterajšie ustanovenia sa označujú ako odsek 1, sa pripojuje nový odsek 2 tohto znenia:

„(2) Čas pracovnej neschopnosti, po ktorý poistencovi nenáležalo nemocenské preto, že mal nárok na mzdu, sa pri počítaní podporovacieho času, podľa odseku 1 posudzuje ako čas, po ktorý sa nemocenské poskytovalo. To isté platí obdobne pre započítavanie prvých 42 dní pracovnej neschopnosti podľa § 37, ods. 1 a 2.“

6. Ustanovenie § 44, ods. 2 znie:

„(2) Poistenka, patriaca k niektorej z uvedených skupín v § 2, ods. 1, písm. a) až c) alebo v § 2, ods. 2, písm. a), ktorá bola v posledných dvoch rokoch pred pôrodom poistená aspoň 270 dní, má nárok na peňažnú pomoc v materstve vo výške nemocenského za 18 týždňov, v ktorých došlo k pôrodu, ak nevykonávala v nich práce zakladajúce povinné poistenie alebo ak nenáleží jej nemocenské. Tento čas sa skracuje o čas, po ktorý má poistenka z dôvodu materstva nárok na mzdu (služné, plat, služobné pôžitky). Ustanovenie § 36, ods. 4 platí obdobne.“

7. K § 55 sa pripojuje nový odsek 7 tohto znenia:

„(7) Spôsob a podmienky zaistenia lekárskej služby v závodoch upraví Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti po dohode s Ministerstvom zdravotníctva a po vypočutí jednotnej odborovej organizácie; pritom sa môže odchýliť od ustanovenia odseku 1.“

8. Ustanovenie § 64, ods. 5 znie:

„(5) Nárok na tento dôchodok nenáleží, ak používa manželka (družka) dôchodok podľa §§ 62, 63, 65 alebo 66 alebo dôchodok z verejného penzijného zaopatrenia.“

9. Ustanovenie § 92, ods. 3 znie:

„(3) Ak má dôchodca zárobok a ak presahuje úhrn dôchodku a zárobku po prepočítaní na rok 42.000 Kčs, kráti sa dôchodok o polovicu sumy, o ktorú úhrn prevyšuje 42.000 Kčs, najviac však o polovicu zárobku. Toto ustanovenie neplatí pre úrazové dôchodky.“

10. K § 121, ods. 1 sa pripojujú na konci tieto ustanovenia:

„Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti môže vyhláškou v Úradnom liste určiť sročnosť poistného buď všeobecne alebo pre niektoré skupiny platiacich poistné odchylne od predchádzajúcich ustanovení, ak je to odôvodnené záväzne zavedenou úpravou hospodárskych období alebo hospodárskymi pomerami. V hraniciach jednotlivých správnych okresov môže povoliť podobnú odchýlku Ústredná národná poisťovňa po dohode s príslušnou vrcholnou záujmovou organizáciou.“

11. Ustanovenie § 131 a jeho nadpis znie takto:

„§ 131.

Obmedzenie dávok pre neplatenie poistného.

Ak nebolo za poistencov uvedených v §§ 4 a 5 zaplatené poistné, uhradí sa dlžné poistné s príslušenstvom z dôchodku, ktorý napadol platiacemu poistné alebo spolupracujúcim členom jeho rodiny; ak je však dôchodca naň odkázaný, vypláca sa mu z jeho dôchodku vždy aspoň 700 Kčs mesačne.“

12. Ustanovenia § 137 znejú:

„§ 137.

(1) Štát doplňuje úhradovú rezervu dôchodkového poistenia a bezpečnostný fond nemocenského poistenia (§ 203) tak, aby ich úhrn zodpovedal stavu zistenému ku dňu 31. decembra 1949 počítajúc v to kmeňové imanie.

(2) Stav úhradovej rezervy dôchodkového poistenia a bezpečnostného fondu nemocenského poistenia podľa odseku 1 určí vláda. Pohľadávky Ústrednej národnej poisťovne vzniknuté z povinnosti štátu prispievať na národné (verejnoprávne) dôchodkové poistenie alebo z povinnosti poskytovať úhradu podľa zákona zo dňa 13. decembra 1945, č. 156 Sb., o prídavkoch k dôchodkom z verejnoprávneho sociálneho poistenia, a podľa zákona zo dňa 30. januára 1947, č. 17 Sb., o uznaní nárokov získaných u cudzozemských nositeľov sociálneho poistenia, pokiaľ nebudú pojaté do sumy určenej podľa predchádzajúcej vety, zanikajú.“

13. K § 138, ods. 1, sa pripojuje za ustanovenie písm. c) ustanovenie písm. d) tohto znenia:

„d) v závodoch na dolovanie vápenca a dolomitu, pokiaľ sú prevádzané národným baníckym podnikom a pokiaľ sa dolovanie deje banícky.“

14. Doterajšie ustanovenie § 151 sa označuje ako odsek 2 a predeň sa vkladá nový odsek 1 a nový nadpis tohto znenia:

„§ 151.

Osobitné úpravy v nemocenskom poistení.

(1) Vláda môže nariadením ustanoviť, že sa ustanovenia o nemocenskom poistení dôchodcov vzťahujú aj na požívateľov dôchodkov podľa zákona zo dňa 18. júla 1946, č. 164 Sb., o starostlivosti o vojenských a vojnových poškodencov a obete vojny a fašistickej perzekúcie, poprípade aj na iné osoby, na ktoré sa vzťahuje uvedený zákon, upraviť dávky nemocenského poistenia poskytované týmto osobám a ustanoviť sadzby poistného (vymeriavací základ) aj spôsob jeho platenia. Dňom začiatku účinnosti nariadenia vydaného podľa predchádzajúcej vety sa zrušuje platnosť ustanovení §§ 27 až 31 a § 59 zákona č. 164/1946 Sb.“

15. K § 175, ktorého odsek 2 sa stáva odsekom 3 a odsek 3 odsekom 2, sa pripojuje nový odsek 4 tohto znenia:

„(4) Niektoré úlohy národného poistenia môžu vykonávať aj príslušné orgány jednotnej odborovej organizácie. Ktoré úlohy to sú, a spôsob, akým sa vykonávajú, určí Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti vyhláškou v Úradnom liste.“

16. Doterajšie ustanovenie § 193 sa označuje ako odsek 1 a za ním sa pripojuje nový odsek 2 tohto znenia:

„(2) Na prehĺbenie zdravotnej starostlivosti treba zdravotnícke zariadenia Ústrednej národnej poisťovne a zdravotnícke zariadenia verejnej zdravotnej správy zpravidla združovať v jednotné pracovné celky; najmä sa zpravidla združujú ambulatóriá Ústrednej národnej poisťovne a ústavy národného zdravia (ich poradne) v zdravotnícke strediská.“

17. Ustanovenie § 196, ods. 1 znie:

„(1) Úrad udeľujúci povolenie na výkon lekárskej praxe uloží na návrh poisťovne lekárovi, ktorý vykonáva samostatne lekársku prax v obvode okresnej národnej poisťovne, aby za podmienok § 197 poskytoval v jej obvode lekársku pomoc podľa § 195, ods. 1, pokiaľ by nemal lekár proti tomu závažné dôvody. Úrad môže tiež určiť druh, miesto a rozsah výkonu činnosti lekára pre poisťovňu.“

18. K § 196 sa pripojuje nový odsek 3 tohto znenia:

„(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane aj pre ostatné osoby zdravotníckej služby (§ 197, ods. 5).“

19. Ustanovenia § 198 a jeho nadpis znejú:

„§ 198.

Pomer poisťovne k štátnym liečebným a ošetrovacím ústavom.

(1) Štátne liečebné a ošetrovacie ústavy, v ktorých sa poskytuje ošetrovanie podľa § 28, príjmu na písomný poukaz poisťovne alebo jej lekára do ošetrovania osoby, ktoré naň majú nárok, a poskytnú im ho za čas, po ktorý to vyžaduje ich zdravotný stav. Netreba poukaz, ak ide o onemocnenie nákazlivou nemocou v smysle platných predpisov o boji proti prenosným nemociam alebo predpisov o ochranných opatreniach proti tuberkulóze alebo ak ide o ohrozenie života.

(2) Štátne odborné liečebné a ošetrovacie ústavy, v ktorých sa poskytuje osobitná liečebná starostlivosť podľa § 29, sú povinné prevziať do tejto starostlivosti osoby, ktorým sa táto starostlivosť výmerom poisťovne povolila.

(3) Ustanovenie § 12 zákona zo dňa 19. júla 1948, č. 185 Sb., o poštátnení liečebných a ošetrovacích ústavov a o organizácii štátnej ústavnej liečebnej starostlivosti zostáva nedotknuté.

(4) Štátne liečebné a ošetrovacie ústavy sú povinné do 3 dní ohlásiť poisťovni prijatie aj prepustenie ošetrovanej osoby.

(5) Štátne liečebné a ošetrovacie ústavy sú povinné poskytovať poistencom a rodinným príslušníkom aj ambulančné ošetrovanie za podmienok určených Ministerstvom zdravotníctva po dohode s Ministerstvom práce a sociálnej starostlivosti a po vypočutí Ústrednej národnej poisťovne.

(6) Ústredná národná poisťovňa nenahradzuje štátu náklady spojené s ošetrovaním osôb podľa odsekov 1, 2 a 5.

(7) Štátne liečebné a ošetrovacie ústavy nesmú požadovať a vymáhať ošetrovacie výdavky alebo akékoľvek príplatky k nim na osobách ošetrovaných podľa predchádzajúcich ustanovení, ani na osobách, ktoré majú voči nim vyživovaciu povinnosť, ani na pozostalých; právne úkony odporujúce tomuto ustanoveniu sú neplatné.“

20. Ustanovenia § 199 a jeho nadpis znejú:

„§ 199.

Pomer poisťovne k štátnym kúpeľom.

(1) Ustanovenie § 198, ods. 2 platí obdobne pre poskytovanie osobitnej liečebnej starostlivosti v štátnych kúpeľoch.

(2) Výdavky osobitnej liečebnej starostlivosti, ktoré sa poskytly poistencom a rodinným príslušníkom podľa odseku 1 v štátnych kúpeľoch, uhradzuje poisťovňa podľa sadzieb určených Ministerstvom zdravotníctva po dohode so Štátnym úradom plánovacím po vypočutí Ústrednej národnej poisťovne. Na návrh Ústrednej národnej poisťovne môže Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti po dohode s ministerstvami zdravotníctva a financií určiť iný spôsob úhrady, najmä úhrnkovou sumou.“

21. Ustanovenie § 202 sa zrušuje.

22. Ustanovenie § 210, ods. 1 sa zrušuje a ostatné odseky sa podľa toho prečíslujú.

23. Ustanovenie § 248, ods. 2 sa zrušuje a ostatné odseky sa podľa toho prečíslujú.

24. Ustanovenia § 272 znejú:

„(1) Do času, než nadobudnú účinnosť ustanovenia tohto zákona o nemocenskom poistení osôb uvedených v § 2, ods. 1, písm. b) a c), poskytujú sa týmto osobám, pokiaľ sú činné v poľnohospodárskom alebo lesnom podniku, a ich rodinným príslušníkom pri pracovnom úraze v týchto podnikoch vecné dávky nemocenského poistenia podľa §§ 27, 28 a 34. Ústredná národná poisťovňa môže priznať týmto osobám, pokiaľ sa na ne nevzťahuje ustanovenie § 76, ods. 1 zákona, v prípadoch hodných osobitného zreteľa celkom alebo zčasti aj odškodnenie za pracovné úrazy podľa §§ 77 až 88 zákona.

(2) Na úhradu dávok uvedených v odseku 1 platí sa prirážka k poistnému vo výške, ktorú určí Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti vyhláškou v Úradnom liste.“

25. Ustanovenie § 279, ods. 2 znie:

„(2) Ustanovenia o dôchodkovom poistení nadobúdajú účinnosť dňom 1. októbra 1948. Ustanovenia o nemocenskom poistení osôb uvedených v § 2, ods. 1, písm. a), d) a e) nadobúdajú účinnosť dňom 1. októbra 1948. Ustanovenia o nemocenskom poistení osôb uvedených v § 2, ods. 1, písm. b) a c) nadobudnú účinnosť dňom, ktorý určí vláda nariadením; pritom môže vláda určiť túto účinnosť postupne pre rôzne skupiny týchto poistencov a upraviť v podrobnostiach spôsob poistenia a rozsah aj podmienky pre nárok na dávky, ako aj výšku poistného odchylne od ustanovení tohto zákona.“

Čl. II.

Zákon zo dňa 23. marca 1949, č. 90 Sb., o rodinných prídavkoch, sa mení a doplňuje takto:

1. Ustanovenia §§ 14 a 15 znejú:

„§ 14.

(1) Nositeľom práv a záväzkov podľa tohto zákona je Ústredná národná poisťovňa. Ústredná národná poisťovňa spravuje veci rodinných prídavkov a účtuje príjmy a výdavky s nimi súvisiace za účasti osobitnej odbornej komisie, a to oddelene od ostatných vecí náležiacich do odboru jej pôsobnosti.

(2) Vzťah odbornej komisie k ostatným orgánom Ústrednej národnej poisťovne a podrobnosti o jej pôsobnosti určí vláda nariadením.

(3) Pokiaľ tento zákon alebo vládne nariadenie vydané podľa odseku 2 neustanoví inak, platia o pôsobnosti Ústrednej národnej poisťovne vo veciach upravených týmto zákonom príslušné predpisy o národnom poistení.

§ 15.

Práva a záväzky Fondu rodinných prídavkov prechádzajú na Ústrednú národnú poisťovňu.“

2. Ustanovenie § 19, ods. 2 sa zrušuje.
3. Kde sa hovorí o Fonde rodinných prídavkov, rozumie sa tým naďalej Ústredná národná poisťovňa.

Čl. III.

(1) Ustanovenie čl. I, č. 1 nadobúda účinnosť dňom 1. októbra 1948. Opatrenia dosiaľ urobené vo veciach, na ktoré sa uvedené ustanovenie vzťahuje, sa považujú za urobené po práve.

(2) Ustanovenia čl. I, ktoré sa týkajú nemocenského poistenia osôb samostatne zárobkovo činných a spolupracujúcich členov rodiny, nadobudnú účinnosť dňom, ktorý určí vláda nariadením podľa čl. I, č. 25.

Čl. IV.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1950, pokiaľ z jeho jednotlivých ustanovení nevyplýva iný začiatok účinnosti; vykoná ho minister práce a sociálnej starostlivosti po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Erban v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.